
NÄIN JÄRJESTÄT HIILIVIISAAN TAPAHTUMAN

**MINI-
OPAS**

Oletko päättänyt järjestää hiili- viisaan ja vastuullisen tapahtuman?

Onnittelemme sinua erinomaisesta päätöksestä – ainakin seuraavista viidestä eri syystä:

1. Arvosi ovat kohdallaan.
2. Toimit kestävästi ympäristön, ihmisten ja talouden kannalta.
3. Olet mukana hillitsemässä ilmastonmuutosta.
4. Sitouttamalla tapahtumasi yhteistyöverkoston mukaan toimillanne on suuria vaikutuksia.
5. Näytät suuntaa muille.

Tämän minioppaan ohjeilla pääset helposti liikkeelle ja tiedät, mihin asioihin tapahtuman eri vaiheissa on syytä kiinnittää huomiota.

Miniopas pohjautuu tutkittuun tietoon, aikaisempaan kokemukseen vastuullisesta tapahtumajärjestämisestä sekä käytännön kokemuksiin Porvoo Borgå Jukola -viestissä ja Hiiliviisas Jukola -hankkeessa.

Oppaan sisältö

Ennen tapahtumaa	3
Määrittele tavoitteesi suunnitelmassa	5
Käytännön vinkit tapahtuman suunnitteluun	6
Johda viestinnällä ja hyödynnä yhteistyötä	7
Kartoita tapahtumasi päästölähteet	8
Tapahtuman aikana	9
Tapahtuman jälkeen	10
Mittaa, arvioi ja opi	12
Vastuullisen tapahtuman järjestäjän check list	13



*Nykyään vastuullisuus
on yhä useammin yksi
tapahtuman keskeisistä
arvoista. Se on myös
normi ja velvollisuus
sekä ainoa tapa pitää
tapahtumat elossa myös
tulevaisuudessa.*



Mitä vastuullisuus ja hiiliviisaus tapahtumissa tarkoittaa?

Vastuullisuuden kolme pilaria:

1. Ympäristö- ja ilmastoasiat
2. Taloudellinen vastuullisuus
3. Sosiaalinen vastuullisuus

Kun tapahtumassa toimitaan hiiliviisaasti ja ympäristöä huomioiden, toimitaan samalla taloudellisesti ja sosiaalisesti viisaasti.

Hiiliviisaudella on tapahtumien järjestämisessä suuri vaikutus

Kaikki tapahtumat vaikuttavat ympäristöön, sillä ne tuottavat hiilidioksidipäästöjä. Suurin osa tapahtumien päästöistä aiheutuu **liikenteen, liikumisen ja logistiikan** päästöistä, joiden osuus on yleensä arviolta **60–85 %** koko tapahtuman hiilijalanjäljestä. Tehokkaimmat toimet kohdistuvatkin juuri näihin päästöihin.

Kiinnitä huomiota muihinkin päästölähteisiin, kuten **energian- ja vedenkulutukseen, jätehuoltoon sekä hankintoihin ja tarjoiluihin**. Kaikkiin niihin voit vaikuttaa.

Tapahtuman hiilijalanjäljen laskeminen luo hyvän pohjan kokonaispäästöjen pienentämiselle. Et kuitenkaan välttämättä tarvitse monimutkaista laskelmaa, vaan tärkeintä on, että kartoitat tapahtumasi päästölähteet, määrittelet mitä tavoitteet ja miten voit sen todentaa. Päästökuormaa keventävät käytännön toimet vähentävät tapahtuman päästövaikutuksia, mikä on kaikkien etu niin paikallisesti kuin laajemminkin.



HIILIVIISAAN TAPAHTUMAN 3 VAIHETTA:

Ennen tapahtumaa

Suurin osa vastuullisuustyöstä tehdään ennen tapahtumaa, ja siksi siihen onkin syytä panostaa erityisesti. Varaa suunnitteluun riittävästi aikaa ja hyödynnä yhteistyötä.

Määrittele tavoitteesi suunnitelmassa

Tärkein työkalusi on suunnitelma, jonka avulla sisällytät hiiliviisaat teot saumattomaksi osaksi koko tapahtumaa. Suunnitelma auttaa sinua varmistamaan, että tapahtuma toteutetaan kestävällä ja vastuullisella tavalla.

Määrittele suunnitelmassa tapahtuman vastuullisuustavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet kaikilla kolmella osa-alueella:

- ympäristövastuu (mm. päästölähteet, päästöjä keventävät ilmastoteot, mahdollinen hiilijalanjäljen laskenta)
- sosiaalinen vastuu (mm. turvallisuus, hyvinvointi, esteettömyys, saavutettavuus, paikallisyhteisön tukeminen)

- taloudellinen vastuu (mm. kustannustehokkuus ja läpinäkyvyys).

Seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista. Voi olla järkevää nimetä tapahtumalle vastuullisuusvastaava, joka huolehtii suunnitelman toteutumisesta ja vastuullisuusnäkökulmien huomioon ottamisesta kaikissa tapahtuman järjestelyissä.

Määrittele selkeä vastuullisuusteema ja konkreettiset toimenpiteet. Kerro teemasta ja konkreettisista teoista yhteistyökumppaneille ja sitouta heidät mukaan heti alusta lähtien.

Käytännön vinkit tapahtuman suunnitteluun

Varaa riittävästi aikaa:

- Aloita suunnittelu ja valmistelu ajoissa – suuremmissa tapahtumissa n. 1,5–2 vuotta ennen tapahtumaa. Pienemmissä tapahtumissa suunnittelu- ja valmistelu- vaihe voi olla lyhyempikin.
- Varaa aikaa toiminnan läpikäymiseen ja kyseenalaista aikaisemmat tavat toimia.

Panosta suunnitteluun, mutta keskity olennaiseen:

- Tee pohjatyösi hyvin: valmistaudu kartoittamaan tapahtumasi päästöt ja mahdollisesti laskemaan hiilijalanjälki, raporttoimaan onnistumisista ja haasteista sekä oppimaan omasta tekemisestäsi.
- Suunnittele toimintasi aikajanelle: ennen tapahtumaa – tapahtuman aikana – tapahtuman jälkeen.
- Valitse vastuullisuusteema tai -pääkohdat. Rajaa toimintaa järkevästi: kaikkea ei voi eikä kannata yrittää tehdä!
- Tee lista vastuullisuustoimenpiteistä ja aseta niille sopivat tavoitteet ja mittarit, jotta voit arvioida helposti onnistumista.
- Suunnittele myös se, miten johdat vastuullisuustoimintaa, niin ihmisiä kuin asioitakin.

Ota koko tapahtumanjärjestämistiimi mukaan suunnitteluun:

- Panosta avoimeen keskusteluun ja koustamiseen.
- Sitouta kaikki osapuolet mukaan vastuullisuustavoitteisiin.
- Hyödynnä yhteistyömahdollisuuksia laajasti – myös toteutuksessa.
- Ota mukaan myös yhteistyökumppanit ja kaupunki.

Kartoita ja ennakoi riskit:

- Ota oppia omista ja muiden tapahtumien kokemuksista, kysy ja jaa tietoa.
- Pidä lähtökohtana sitä, että muutoksia ja yllätyksiä tulee. Taklaa niitä mahdollisuuksien mukaan jo etukäteen esimerkiksi riskikartoituksella.

Johda viestinnällä ja hyödynnä yhteistyötä

Viestintä on vastuullisuustoimien jalkauttamisen ja johtamisen selkäranka. Huolehdi, että vastuullisuustoiminta ja tavoitteet näkyvät viestintäsuunnitelmassa kohderyhmiä kiinnostavalla tavalla ja sisällytä valitsemasi teeman ydinviestit kaikkeen toimintaan ja viestintään, niin sisäiseen kuin ulkoiseen.

Ulkoinen viestintä

Kun levität vastuullisuusviestiä ulkoisesti jo ennen tapahtumaa, vahvistat ja tuet vastuullisuustoimenpiteidesi toteutumista.

Sisäinen viestintä

Sisäisellä viestinnällä luot yhtenäisyyttä ja saat kaikki tahot toimimaan selkeämmin yhteisten päämäärien eteen.

Markkinointi

Ottamalla vastuullisuuden suunnitelmalliseksi osaksi markkinointia vahvistat tapahtumasi brändiä.

Näin onnistut viestinnässä:

- **Tee viestintäsuunnitelma**, joka sisältää valitsemasi vastuullisuuden teeman ydinviestit – ei päälle liimaten vaan aidosti osana toimintaa.
- Pohdi, mitkä ovat viestintäsi ulkoiset ja sisäiset **kohderyhmät** sekä parhaat **viestintäkanavat** niiden tavoittamiseen.
- Älä lupaa tyhjiä, vaan **kerro konkreettista ympäristötoimista** ja niiden vaikutuksista.
- **Osallista kumppanit** mukaan suunnittelemaan ja linjaamaan viestintää yhdessä.
- **Puhuttele kohderyhmiä** tapahtumasi luonteen mukaisesti ja heitä kiinnostavalla tavalla.
- **Varaudu reagoimaan** viestinnän myrskyihin, joita silloin tällöin nousee esimerkiksi somekanavissa. Tee kriisiviestintäsuunnitelma.

Kartoita tapahtumasi päästölähteet

Tärkein käytännön toimenpide on kartoittaa tapahtumasi päästölähteet ennen tapahtumaa ja valita parhaat toimintakohteet sekä -tavat päästöjen vähentämiseen.

Hiilijalanjäljen laskenta ei ole pakollinen: on tärkeämpää kartoittaa, mistä tapahtuman päästöt koostuvat ja pyrkiä vaikuttamaan niihin kuin laskea päästöjä. Päästöjen laskeminen auttaa sinua kuitenkin ymmärtämään omaa toimintaasi tarkemmin, ja tarkempien tietojen avulla on myös helpompaa suunnitella tulevaa ja kertoa oman toiminnan vaikutuksista ulospäin.

- Valmistele mahdollista **hiilijalanjäljen laskentaa** jo etukäteen ja kerro siitä yhteistyökumppaneillesi, jotta he voivat vaurautua toimittamaan tarvittavat tiedot.
- Suunnittele mahdolliset **vapaaehtoiset ilmastoteot**, jotka kompensoivat tapahtumasta aiheutuvia päästöjä.
- Muista ottaa huomioon **kaksoislaskenta** eli toimenpiteet, jotka lasketaan jo osaksi Suomen kansallista ilmastolaskentaa.



HIILIVIISAAN TAPAHTUMAN 3 VAIHETTA:

Tapahtuman aikana

Ehdit keskittyä ja puuttua vastuullisuustoimintaan kaikkein vähiten silloin, kun tapahtumasi on käynnissä.

Muista nämä:

- **Varmista, että kaikki tietävät mitä on suunniteltu** ja toimivat sen mukaisesti. Käy kumppaneiden kanssa läpi, mitä heiltä odotetaan tapahtuman aikana ja varmista, että talkoolaiset osaavat ohjeistaa oikein sekä tapahtumaan osallistujia että seuraavia talkoisiin tulevia.
- **Hyödynnä viestintää monin eri tavoin:** innosta osallistujia ja tuo kestävät valinnat yleisön ulottuville. Kokoa myös media-osumat ja hyödynnä niitä viestinnässä.
- **Varaudu tekemään korjausliikkeitä.** Kehota kaikkia järjestelyihin osallistuvia kertomaan, jos he huomaavat tapahtuman aikana jotakin, johon tulisi reagoida.
- Tarjoa tapahtuman aikana kävijöille, yleisölle ja osallistujille **useita mahdollisuuksia vaikuttaa päästökuorma**an omilla valinnoillaan. Kerro heille vaihtoehtoja ja siitä, mikä vaikutus valinnoilla todella on.
- Pysähdy hetkeksi ja **nauti** itse tapahtumasta.



Kuva: Kimmo Hirvonen

HIILIVIISAAN TAPAHTUMAN 3 VAIHETTA:

Tapahtuman jälkeen

Tapahtuman jälkeen alkaa intensiivinen purkuvaihe sekä fyysisesti että työpöydällä. Tämä on tärkeä vaihe, jota et voi ohittaa ja josta voit oppia paljon.

Huomioi nämä:

- Laadi jo etukäteen purkuun aikataulu ja suunnitelma sekä selkeät ohjeet.
- Tee tapahtuman yhteenveto ja arviointi yhdessä tiimin ja kumppaneiden kanssa.
- Laske tapahtumasi hiilijalanjälki, jos olet suunnitellut tekeväsi niin.
- Pohdi, mitä uutta opittiin ja luotiin – vai jäikö jälkeen vain kasa savuavia raunioita?



Käytännön vinkkejä purkuvaiheeseen:

- ☐ Varaa riittävästi kalustoa ja työvoimaa purkamiseen. Erillinen, levännyt purkuporukka on erinomainen vaihtoehto.
- ☐ Etsi etukäteen eri materiaaleille jatkosijoituspaikat – esimerkiksi puutavaraa voi myydä eteenpäin ja kankaaiset mainosmateriaalit voi hyödyntää kierrätystuotteiden valmistuksessa.
- ☐ Palauta ylimääräiset tarvikkeet ja käyttämättömät tuotteet tukkuun tai muille kumppaneille, niin vähennät pois heitettävän tavarán määrää.
- ☐ Lajittele materiaalit ja tavarat valmiiksi purkukohteessa, niin lajittelet vain kerran. Varaa lajitteluastioita myös mm. toimisto- ja mediatiloihin.
- ☐ Teetä mm. mainos- ja kumppanimateriaalit jo valmiiksi niin, että niitä voidaan käyttää uudelleen.
- ☐ Mieti etukäteen, mitä teette noutamattomille löytötavaroille, jotta niitä ei tarvitse heittää hukkaan.
- ☐ Suunnittele purkurahdit fiksusti yhdessä kumppanien kanssa, niin säästät ajokilometrejä.
- ☐ Varaa riittävästi aikaa päästölaskentaan, yhteisiin purkupalaveriisiin ja keskusteluihin.

Mittaa, arvioi ja opi

Nyt on aika arvioida, kuinka alussa asetetut tavoitteet saavutettiin. Tunnistamalla tapahtuman onnistumiset ja epäonnistumiset voit tehdä tarvittavia muutoksia seuraavia tapahtumia varten. Joka kerta opitaan jotain uutta, joka kannattaa ottaa huomioon jatkossa.

Hiilijalanjälki lasketaan tapahtuman jälkeen järjestäjäorganisaatiolta, tapahtumakävijöiltä ja yhteistyökumppaneilta saatujen ja kerättyjen tietojen avulla. Huomioi laskennassa ja sen valmistelussa, mitkä tiedoista on todennäköisesti helppoa kerätä ja minkä esiin kaivaminen on haastavampaa.

Päästöjen laskeminen ei ole ehdottoman välttämätöntä. Jo päästölähteiden tarkastelu ja kartoitus ohjaavat vastuullisuustoimenpiteiden valintaa. Toimiminen suunnitelmiesi mukaisesti tekee tapahtumastasi ympäristöystävällisemmän ja kestävämmän.

Kerää mitattavia tietoja, kuten ajokilometrit ja polttoaineen kulutus, energiankäyttö, jätemäärät, kulutetut eurot ja ostettujen materiaalien määrät. Jos tietoja ei ole valmiina

saatavilla, kysy tarvittavia vastuullisuuteen liittyviä asioita esimerkiksi kävijäkyselyn avulla ja yhteistyökumppaneilta.

- Analysoi päästölaskelman tuloksia ja vertaa eri toimintojen osuutta kokonaispäästöistä, jotta tunnistat suurimmat päästölähteet ja mahdolliset kehityskohteet.
- Voit myös verrata tapahtuman hiilijalanjälkeä eri vuosien välillä, jos kyseessä on vuosittain toistuva tapahtuma ja aiemmilta vuosilta löytyy tietoja.
- Kirjaa ylös ja raportoi laskelman tulokset ja kerro, miten päästöjä voidaan vähentää tulevissa tapahtumissa. Seuraa toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta hiilijalanjälkeen ajan mittaan.

Kirjaa ylös onnistumiset ja jaa oppeja eteenpäin

Pidä palautepalaveri heti tapahtuman jälkeen ja kirjaa päällimmäiset kokemukset ja havainnot. Pidä toinen palaveri myös myöhemmin: pienen välimatkan päästä asioita on helpompaa miettiä systemaattisemmin.

Valmistele koonti vastuullisuusteoista ja onnistumista. Loppuraportin ei tarvitse olla laaja, vaan juuri sellainen, joka palvelee sinua

ja tapahtumaasi. Kerro loppuraporttiin kiteytetyistä ajatuksista ja onnistumisista kumppaneille ja sidosryhmille, sosiaalisessa mediassa ja nettisivuilla.

Muista tapahtuman jälkeen kiittää kumppaneita ja pyytää kehitysehdotuksia tulevaa varten.

Vastuullisen tapahtuman järjestäjän check list



- ☐ **Määritä konkreettiset tavoitteet** vastuullisuudellesi. Laadi mittarit valmiiksi, jotta tietojen kokoaminen on tapahtuman päätyttyä helpompaa.
- ☐ **Viesti, viesti, viesti.** Viesti muille järjestäjille, viesti kumppaneille, viesti osallistujille. Koko ajan, kaikkialla.
- ☐ **Ajattele asiat eri tavoin:** miten tämän voisi toteuttaa hiiliviisaammin? Ota muut mukaan ideointiin.
- ☐ **Suunnittele ja ennakoi,** mitä vastuullisuustekojen toteutuminen vaatii eri vaiheissa – purkuvaiheeseen asti.
- ☐ **Älä tee äläkä jää yksin.** Tee tästä kaikkien juttu ja pyydä ratkaisuja muilta. Varmista kuitenkin, että kokonaisuus etenee eri suunnilla kohti yhteistä tavoitetta.
- ☐ **Pura ja kierrätä** – sekä materiaalit, laitteet ja tarvikkeet että myös opit ja ideat.



Uudenmaan liitto
Nylands förbund



Euroopan unionin
osarahoittama

Hiiliviisaan tapahtuman käsikirja ja miniopas on tuotettu osana Hiiliviisas Jukola -hanketta. Hanketta rahoittaa Euroopan aluekehitysrahasto, rahoituksen on myöntänyt Uudenmaan liitto. Käsikirjan taustalla oleva oppimis- ja toimintamalli on syntynyt yhteistyössä Porvoon Jukolan tapahtumatuotantoon osallistuvien yritysten ja yhteistyökumppanien kanssa. Hankkeen toteuttajina toimivat kehitysyhtiö Posintra Oy, Suunnistusseura OK Trian sekä Aalto-yliopisto.

Hiiliviisas Jukola -hankkeen asiantuntijat:

Posintra Oy: Topi Haapanen, Minna Kajaste, Ari Långsjö

Suunnistusseura OK Trian: Jari Johansson, Pilvi Mölsä, Emil Sevelius

Aalto-yliopisto: Jaana Helminen, Eeva Hujanen, Mikko Jalas, Will van Twuijver

Teksti: Jaana Helminen

Käsikirjoitustiimi: Jari Johansson, Minna Kajaste, Pilvi Mölsä

Taitto: Aava & Bang Oy / Anna-Kaisa Reed

Kuvat: Timo Erkkilä, Kimmo Hirvonen, Jarmo Koskela, Micki Kulju, Chris Macleod, Antti Nousiainen, Janne Penttinen, Markku Pulkkinen, Sanna Reponen, Shutterstock, Unsplash

Kiitämme kaikkia järjestäjiä, talkoolaisia, kumppaneita, sidosryhmiä ja muita hiiliviisaaseen Jukolaan osallistuneita tahoja, jotka ovat myötävaikuttaneet tämän käsikirjan ja minioppaan syntymiseen. Erityiskiitos Hiiliviisas Jukola -hankkeeseen osallistuneille paikallisyrityksille, jotka omaa toimintaansa kehittämällä osallistuivat sekä oman että Porvoo Borgå Jukolan hiilijalanjäljen pienentämiseen.

